

Schulek a fogadalmi templom terveiről.

A helyettes polgármester Schuleknél. — Schulek vállalkozik a módosítások felülbírálására. — Megnyugtató megoldás. — Újabb szakvélemény.

(Saját tudósítónktól.) Végre-
valahára világosság fog derülni a fogadalmi templom terveinek átdolgozása körül kifejlődött szenvedelmes vita igazságaira. A *Dél-magyarország* lelkiismeretes harcának elkövetkezett a kívánt eredménye: a városi hatóság egyik vezető egyénisége, *Bokor Pál* helyettes-polgármester személyesen kérte föl *Schulek* Frigyest, a templomtervek európai hírű mesterét arra, hogy a *Foerk* Ernő által keresztülvitt módosításokat személyesen ellenőrizze és róluk művészi véleményét megformálja.

Már maga ez az eredmény olyan, amely minden aggódó elmét megnyugvással tölthet el. Ezt az eredményt óhajtottuk elérni akkor, amidőn hangoztattuk, hogy a mesteri tervező munkájának a legcsekélyebb részletekben keresztülvitt módosítása is csak akkor fogadható el, ha azoknak első művésze ellenük művészi szempontból kifogást nem emel.

Schulek Frigyestnek alább közölt nyilatkozatából kitűnik, hogy az ősz mester milyen rendkívüli szeretettel vallja magát a fogadalmi templom tervei alkotójának. Már érdeklődött *Foerk* Ernő módosításai iránt és általánosságban ő maga is kíváncsún tartja, hogy az eredeti tervek, amelyek csak a nagy koncepciót foglalják magukban, bizonyos fokig módosíttassanak és az ornamentika dusabban kiképeztessek. Ami azonban a *Foerk* Ernő által tényleg keresztülvitt módosításokat illeti, Schulek kijelentette, hogy azoknak művészi értéke felől csak akkor nyilatkozhatik, ha a módosításokat megtekintette és tüzetesen áttanulmányozta.

Mindenesetre megnyugtató, hogy Schulek kiválóan alkalmas embernek véli *Foerk* Ernő terveinek megvalósítására és reméli, hogy művészi fölfogásukban áthidalhatatlan ellentétek nem lesznek.

Némi elégtétellel hivatkozhatunk tehát a fogadalmi templom művészi tökéletessége érdekében megvívott harcunkra, amelynek kétségtelen eredménye az lett, hogy a legilletékesebb tényező fogja a tervek felől irányító véleményét megformálni.

Bokor Pál helyettes-polgármester a város megbízásából Budapesten *Schulek* Frigyessel tárgyalván, utja eredményét a következőkben közölte munkatársunkkal:

— Miután a *Dél-magyarország* foglalkozott részletesen a fogadalmi templom terveinek átdolgozása ügyével — mondotta a helyettes-polgármester, — szükségesnek tartom, hogy a *Dél-magyarország*-ot informáljam a legbehatóbban azokról a tárgya-

lásokról, melyeket tegnap Budapesten *Schulek* Frigyessel, a fogadalmi templom tervezőjével folytattam. A kérdést minden oldaláról, részletesen letárgyaltuk s mondhatom, Schulek nagy örömmel vette tudomásul, hogy az ő véleményére appelláltunk ebben a vitásnak feltüntetett ügyben. Azt mondotta: „a fogadalmi templom az én édes gyereke” s láthatóan jól esett neki, hogy meghallgatni kívántuk, mielőtt az ügyet a februári közgyűlés elé vittük volna. Schulek Frigyes már tudomást szerzett róla, hogy *Foerk* Ernő a részlettervek kidolgozása miatt hirlapi támadásoknak volt kitéve és tisztázni akarta ezt annál is inkább, mert autentikusnak érezte magát annak elbírálására, hogy az ő eredeti terveitől lényegesebb eltérések történtek-e, vagy sem.

— Három kérdést láttam tisztázandónak s erre a három kérdésre kértem Schulek válaszát. Az első kérdésem az volt, vajjon *Foerk* Ernő, mint a fogadalmi templom építésének művezetője és a további tervek kidolgozója, följogosítottnak érezhette-e magát arra, hogy Schulek tervein keresztülvigye azokat a módosításokat, amelyeket a közgyűlés elfogadott. Erre vonatkozólag szóról-szóra ezt mondta Schulek: „az általam bemutatott és a közgyűlés által elfogadott tervek annak idején nem befejezett tervek voltak, hanem csak a templom építésére vonatkozó program, amit a magam részéről sem tekintek minden részletében végérvényesnek. Mert — amint mondotta Schulek — ha esetleg ő maradt volna a tervek további fejlesztője és kiképzője, valószínűnek tartja, hogy egyes részleteiben a terveket ő is módosította volna. Akire pedig szerinte a tervek részletes kiképzésének a feladata hárul, nem csak jogosult rá, de természetesnek is tartható, hogy a részletes kiképzésbe belevigye a saját művészi fölfogását. Odakonkludált, hogy ekként *Foerk*nek is joga volt olyan módosításokat tenni a részletterveken, amilyeneket az ő művészi fölfogása szerint a legmegfelelőbbeknek vélt.

— A második kérdésem ez volt: vajjon a torony kupolájának olyan módon való kiképzésével, hogy az eredeti tervben megrajzolt négyszögletes kup helyett a torony kupolája nyolcszögletes lesz, kockáztatta-e *Foerk* a templom egységes román jellegét? Schulek erre a kérdésemre nyomban kijelentette, hogy egyáltalán nem kockáztatta. A román stílusnak — mint mondotta — különféle variációja van s az a körülmény, hogy a kupola négyoldalú, vagy nyolcszögletes lappal lesz-e ellátva, a román stílus befolyással nincs és a templom jellegét nem érinti.

— A harmadik kérdésemben azt kérdez-

tem, hogy a *Foerk* által az eredeti terveken eszközölt módosítások gyakorlati és célszerűségi szempontból helyesek voltak-e? Erre Schulek határozott választ nem adott, mivel ő a szaklapokból ismeri a módosított terveket s minthogy a lehető leglelkiismeretesebben akarja azokat elbírálni, szükségesnek tartja, hogy azokat a részletterveket, amelyeket *Foerk* készített el, közelebbről is megtekintse. Ezért határozott ígéretet tett, hogy *Foerk* Ernő a jövő hét folyamán fölkeresi, vele együtt tüzetesen átvizsgálja a módosított részletterveket és ennek az eredményéről majd levélben értesít engem, mielőtt az ügy a közgyűlés elé kerül. Kijelentette még itt, hogy ha a város bármikor fölvilágosítást kíván a fogadalmi templom terveiről, a legkészségesebben áll rendelkezésünkre.

Ugyanebben az ügyben még egy szakvéleményt kaptunk ma *Sebestyén* Károly tanár avatott tollából. A cikkíró még nem ismerhette az ügynek fentebb ismertetett legújabb fejleményeit, mindazonáltal írását, amely szubjektív művészi szempontból tárgyalja a felmerült kérdéseket, főként azért közöljük, mert a cikkíró is azok közé tartozik, akik Schulek Frigyes eredeti intencióit a vele való közvetlen érintkezésből ismerik.

A nagyérdekességű cikket itt közöljük:

A fogadalmi templom kiviteli terveinek *Foerk* Ernő által történt egyéni átdolgozásuk — amint ezt a *Dél-magyarország* már kétségtelenül megállapította — nem túlságosan szerencsés helyzet megteremtéséhez vezetett. Ugy látszik, súlyos problémák vetik előre árnyékukat.

Szeged város annak idején nyilvános pályázatot hirdetett a fogadalmi templom terveinek elkészítésére. Sok szép tervet láttunk ott s köztük nem egy volt olyan, amelyik bármely városnak díszére válhatott volna, csak olyan nem volt, amely nekünk megfelelt volna. Szeged nem sablonos, ugynevezett tucatmunkát óhajtott, hanem olyan építményt akart emelni az árvíz emlékére, amely méltó legyen e százezres városhoz és a város nagy fogadalmához.

Lázár György dr. polgármester kezdeményezésére igen helyesen ahhoz az emberhez fordult, aki az egyetlen hívatott művész ez országban ilyen célú terv kivitelére, aki az ország határain túl is elismert művész és szaktekintély.

Schulek Frigyest fordult tehát a város, ahhoz a Schulekhez, aki a középkori építőművészet egyetlen szaktekintélye. Egy egész hosszú életen át csak a leltisztább művészetnek élt. Önzetlen és puritán, aki millió állami építkezéseket vezetett s ezekről már bebizonyította, hogy egy élet minden munkája hogyan válhatik tiszta művészetté és maradandó műbecsi alkotások sorozatává.

Amilyen szépen megindult a templomépítés ügye, olyan kellemetlen és bántó folytatása következett Schulek hirtelen visszavonulásával.

Tudjuk, hogy a város a templom építését *Foerk* Ernő ismert nevű budapesti építésznek adta át, aki vállalkozott arra, hogy a templomot a Schulek-féle tervek alapján fogja megépíteni. Ebben mindenképpen megnyugodhatott, tudva azt, hogy *Foerk* kiváló építész, aki a vállalt munkát becsületesen és lelkiismeretesen el is fogja végezni. Csak azok a kevesen, akik Schulek művészetét és az ő rigorozus munkálkodásának módját, be-

NE FOGADJON EL MÁST MINT
TUNGSRAM FELÍRÁSÚ VALÓDI
DRÓTLÁMPÁT
HAZAI GYÁRTMÁNY. ÓVAKODJUNK ÚTÁNZATOKTÓL!